

FEHÉRMEGYEI NAPLO

Elfizetési arak

Melyben:		Vidéken:	
1 hora	1 K.	1 hora	1:50 K.
1 evre	3 K.	1 evre	4:50 K.
1 evre	6 K.	1 evre	9 K.
1 evre	12 K.	1 evre	18 K.

Megjelenik minden hetkoznap este
8 orakor.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Szent István-tér 1.

Egyes szám: 4 fillér.

Hirdetés díjszabás szerint.

Felolós szerkesztő és lapfoglaldos: Baranyay Lajos.

Párbeszéd.

(Megtörtént.)

Színhely: egy orvosi előszoba.

Idő: reggeli hét óra.

Személyek: A. asszony, a földmives osztályból. Jöndulati, becsületes
B. asszony, ugyanilyen, de kissé világosabb szemmel nézi az életet.
C. Aki a beszélgetésüket hallgatja, leírja és megjegyzéseit hozzáfűzi.

B: Maga beteg?

A: Nem, a testvérem fekszik betegen a front mögött, szeretném, ha a doktor ur Fehérvárra hozatná.

B: Hja, bizony sok baj van most mindenteléd.

A: Az ám! (Svungba jön.) Olyan szükség volna most a tavaszi munkánál is arra a gyerekre. A polgármester is most rendelte el, hogy minden földünket be kell vetni. Hát hogyan vessük be mi asszonyok? Ki munkálja meg?

B: Hát valami rokonunk, aki nincs a harctéren, nem tudna segíteni?

A: Nem hát. Az a baj, hogy az embereinket mind elvitték a háboruba. Az urak csak rendelkeznek, pedig jobb lenne, ha ők mennének a harctérra, aztán azokat meg hazaeresztenék, akikre most itthon a legnagyobb munka vár. De már az csak így van; a szegény embert elviszik, az urak meg itthon lopják a napot.

B: Ugyan, hogy mondhat ilyent? Hát nem olvasta az újságból, hogy már Fehérvárról is mennyi ügyvéd, meg hivatalnok, meg tanító esett el a háboruban, vagy került fogságba? Ott vannak biz az urak is, csak persze nem oly sokan, mint a földmivesek, mert ezek az országban is a legtöbben vannak. Szenved most mindenki s az a baj, hogy a szegény ember szeme mindjárt az urakon akad meg és nem látja itthon azt a sok nélkülözhetetlen... (itt már egy ugynevezett antiszemizmus következik.) Pont.

C: (magában monologizál.) Mégis csak furcsa ez a mi népünk. Igaz, becsületes, harcias, iparkodó, de mekkora benne a tudatlanságból eredő féltékenységek a felsőbb osztályok ellen! Ugy látja, kizárólag ő huzza az igát s nem tud arról, hogy míg ő fárasztó napi munkája után lepihen, azalatt az ő urai sokszor fél éjjeleken át fáradság, körmölnök, dolgoznak, — hogy az ország ügye rendben menjen. Hogy befolyják az adó, hogy egyen csend, rend, világítás,

fűtés, kenyér, ruha, katona, hogy folyják a tanítás, hogy járjanak a vasutak, hogy jöjjön a posta. Hogy fel ne boruljon a világ.

Azt hiszem, másutt, például Németországban ez nincs így. Ott talán a legutolsó ember is tisztában van azzal, hogy a modern állam egy nagy gép, melynek ezer része, csavarja, szege van. S ha egy elromlik, megáll a gép. Ott, azt hiszem, senki sem küldi a polgármestert, meg a főispánt, meg a tanárokat, meg a többieket a harctérra, mert tudja, hogy azoknak a dolgát nem végezheti el az asszony, mint a fejést, a disznó-ételet, a tyúkültetést, meg részben a föld művelését is. Mert nem ért, nem érthet hozzá. S ezért nem irigylik, nem szapulják, de szeretik egymást, megbecsülik egymás munkáját. Ott mindenki ismeri Menenius Agrippa meséjét.

Azt hiszem, igen jó vért szülné, ha papok, tanítók ezekben a nagy napokban igen nagy gondot fordítanak ennek a megmagyarázására. Több lenne a nyugalom a lelkekben, több a megértés, a kölcsönös szeretet. S ez igen sokat érne!

Háboru.

Repülőrajunk Milano fölött.

A karintiai arcvonalon az ellenséges tüzérség tegnap a Seisera és a Seebach völgy mindkét oldalán Raibltól nyugatra levő állásainkat bombázta, éjfélkor élénk tüzelést kezdett a Fella-völgy és a Wischberg közti arcvonalunk ellen. Flitschnél az olaszok este támadást intéztek a Rombon területen levő új állásaink ellen. Nagy veszteségeik mellett visszavertük őket.

Tegnap reggel egyik repülőrajunk, amely tizenegy repülőgépből állott, Milanóban a pályaudvarra és a gyártelepekre bombákat dobott. Hatalmas füstgomolygást észleltünk. Figyelő tisztjeink nem törődve az ellenséges tüzérségi tüzeléssel és védő repülőgépeivel, természetesen végeztek a bombázást. A légi harc az egész vonalon javunkra dőlt el; az ellenséges repülők visszavonultak. Azonkívül több repülőgépeink egy schioi gyárat látható eredménnyel bombáztak. Az összes repülőgépek teljes épségben tértek vissza.

A csecsemőhalandóság.

Örömmel szögezzük le, hogy a vármegyék között mi vagyunk az elsők, akik nemcsak észrevettük a nagy nemzeti veszedelmet, amely az ijesztő statisztikában emelkedő halandóságban rejlik, hanem tenni is akarunk. Mindenesetre helyes invenció és a baj okainak ismerésére vall, hogy az anyák felvilágosító oktatásáról gondoskodunk, hygieniára és ésszerű csecsemő gondozásra tanítjuk őket. Mi azonban a felvilágosítás mellett más okoknak a meglátását és orvoslását is óhajtánánk.

A csecsemőhalandóságnak egyik szomorú oka abban rejlik, hogy gyakran már a születők sem egészségesek, enerváltak, a száféle betegség csirái-tól kikezdettek, amiknek természetes következménye, hogy a csecsemő nem életképes, hogy a legesélyesebb betegség bacillusa megemésztí, s ijesztő méretekre terjeszti ki a nemzetpusztítást. Ezen segíteni nagy probléma volna, s nem is tarthatjuk újságicikk keretébe, meg nem orvosok tollára.

Az alábbi okokról azonban ezen a helyen is beszélhetünk, sőt épen a sajtónak is feladata, hogy az okok, illetve bajok orvoslását sürgesse.

Mint mondtunk, nagyon helyes gondolat, anyákat hygieniára nevelni s az egészséges gyermekevelésmagyarázást nekik, de ne feledjük el, hogy nagyon sok esetben, a szegény neopozitálynál talán mindig, az anyagi körülmények nem engedik, hogy egészséges gyermekevelés lehessen.

A csecsemőhalandóságnak gyakran a nyomorgó sors az oka. Az anyának napestig a munkában kell állnia, a mi természetesen a csecsemő gondozásának rovására megy. A szegénység nem engedi úgy élni, táplálkozni az anyát, amint azt a csecsemő gondozása megkíváná. Ilyen körülmények között ugyebár nem sokat ér a felvilágosítás, a tanács. Anyagi segítség kell ehhez, csakis így lehet segíteni a bajon.

Mikor tehát a csecsemő halandóság megállítására törekszünk, az ilyen körülményeket is szem előtt kell tartanunk, s valami olyan módot kell teremtenünk, amely az anyagi segítséget célozza. És a megvitatások legész sorát kéri, ami — gondoljuk — úgy lenne célravezető, hogy jó gondolatokat sokan elmondanak, közölnék, amelyekből azután az alkalmasokat,

a megvalósíthatókat kiválogatnák azok, akik feladatuknak tüzték ki ennek a kérdésnek a megoldását, helyesebben, a bajnak orvoslását.

Levél egy tankönyvről.

Vettük a következő levelet, a melynek készséggel adunk helyet:

Tekintetes Szerkesztő ur!

A napokban az önkédes városába rándultam le a füstös Budapestről egy ottani jóbarátom látogatására s a véletlen egy igazán furcsa és előttem teljesen érthetetlen dolgot ismertett meg velem. Jóbarátomnak fia az elemi iskolába jár s hogy, hogy nem, kezembe került a történelem tankönyve. Megnézem: Marcali—Földes-féle kis világtörténelem. A dolgot szörnyen furcsának találtam, mert mint volt szekesfehervári lakos, ismerem az elemi iskolák viszonyait, sehogysem tudtam megérteni magammal, miként használhatják ezt a tankönyvet olyan iskolában, ahol a gyermekek 92—95 százaléka katolikus, ahol maga a tanítástület is katolikus. Ismerem jól a Marcali históriát, hiszen volt részem belőle, így tehát első sorban a hitújítási részleteket lapozgattam át az elemista tankönyvben. Ha fordítva volna írva, nem hiszem, hogy akadna Magyarországon olyan iskola, ahol 20—30 százaléka is a másvallású, hogy a gyermekek kezébe adná ezt a könyvet.

Meg vagyok ugyan győződve, s ezt a legelsőzintben mondom, hogy a tanítók nem Marcali gusz-tusa szerint magyarázzák növénydeikeknek a históriát, de éppen azért áll egy megjelölhetetlen zébuszként előttem ennek a tankönyvnek használata. Még a leglustább növendék is csak bele-néz abba a könyvbe, s a nyomtatott betű mégis csak jobban az emlékekben marad, mint a beszéd (az előbbi ugyanis betanulja a szótól-szóra) s akkor pedig ferde megvilágításban tanulja meg a történelmet. Például a hitújítás korát. Ha én iskolaszéki tag volnék, feltétlenül követelném, hogy elfogultatlanabb szerző tankönyvét használják. Legalább is ezt követelném.

Levelem zárásával megígérem önnek igen tisztelt szerkesztő ur, hogy még fogok írni az iskolai tankönyvekről becses lapja számára, mért szerintem ez érdekes és fontos téma és nem egy iskolának tankönyve sok imivalóra készletit az embert. Maradtam tisztelttel: Név Mellékes.

HIREK.

Katonai előléptések.
 Lovas József 69. gyalogezred-beli tartalékos hadnagy tartalékos főhadnaggyá, Sárdi Székely Tibor és Csányi Volnhoffer Emil 10. huszárezredbeli és Karner János 13. huszárezred-beli főhadnagyk főhadnaggyá, Sebestyén István 10. huszárezred-beli tartalékos hadnagy tartalékos főhadnaggyá lépett elő.

Katonai kintüntetések. Mol-dovan István 17. honvédegyaloz-redbeli tizedes 2. osztályú ezüst vitézségi érmet, Borodi János 17. honvédegyalozredbeli őrzető a bronz vitézségi ér-met kapta.

Kitüntetett postatiszt. Cse-csinovits Ferenc székesfehérvári posta és távirati segédellenőrt, beosztva a 97. számú tábori postahivatalhoz, az arany ér-demkeresztrel, a vitézségi érem szalagján, tüntették ki.

Dr. Prohászka Ottokár ha-diárvaházra özv. Stóck Istvánné Ráckeyről 6 koronát küldött.

A városi tisztviselők háborus segítségé. A városi tisztviselők ré-szére megszavazott háborus segít-ség 43600 korona összegben tegnap érkezett meg a miniszteriumból, természetesen általános közörmre. A háborus segítség kiosztása havi-részetekben fog történni.

Gyászhir. Özv. Csajághy Já-nosné Széchenyi-utca 25. szám alatti lakos folyó hó 14-én 76 éves korában elhunyt. Temetése tegnap volt a gyászházból.

— A hős ezredes ur. Így nevezik a katonát, akik rajongásig szeretik, akik ezer halál torkába is bele-rohannának a hős ezredes urukért, Sréter István ezredes nevezik így a katonát, akik előtt valóságos legendaszereplővé várszólódott a da-lias katoná alakja. Mikor még a 17. honvédegyalozreddel küzdött, gyak-ran volt alkalmunk katonáival be-szélgetni, akikről elsősorban min-dig a hős ezredes ur. felől érde-kelődünk, mert nagyon szeretjük, tiszteljük őt. Közel áll szívünkhoz, akinek több értékes és élvezetes írása jelent már meg a Fejérmegyei Naplóban. Katonái úgy beszéltek róla, mint az édes atyukról. Ugy vigyáz ránk kérem — mondották — mint a tyúk a csirkéire. A leg-utolsó közlegény élete is drága kincs előtte. Ugy éreztük, hogy édes apánkkal egyformán szeretjük őt, a jó Isten áldja meg a hős ez-redes urat szép családjával együtt. És ilyenkor egy-kettőre úgy bele-megmedetünk a magasztalásába, hogy öröm volt hallgatni s kiérett belőle, hogy minden szó az egyenes szív megnyilatkozása. A hős ez-redest azután áthelyezték a 19. hon-védezhözredhez ezredparancsnok-nak. Most a baranyamegyei fiúk élvezik a jószágát. És ezek a ba-ranyamegyei fiúk egymásután vi-szik véghez a vítezi tetteket. Olya-nokat, amelyért külön dicsőret is szokott járni. Azt mondja róluk frigyés főherceg hadseregarancsnok, hogy a beszarabiai fronton hősiesszen harcoltak s külön dicsőret érdemelnek. Ez a hadseregarancs ezredes ur. felől a fényszó harcot s az első fokosharc emlé-kére egy díszfokost báró Pflanz-

Baltin hadseregarancsnoknak és egyet pedig Hazai honvédelmi mi-niszternek küldtek. A fokosharc az egész országot bejárta, de mi vagyunk az elsők, akik megírjuk, hogy ez az értékes harcmodort Sréter ezredparancsnok, a hős ez-redes rendezte. Büszkeséggel tölt el bennünket a hős ezredes vi-tézsége, diadala, mert Sréter Ist-ván ezredes a miénk, a 17. hon-véd gyalogezredé, amely szivből fájjalja ideiglenes távolátét is. Sré-ter ezredés már a Vaskoronarend és a Lipótrend tulajdonosa. Legu-tóbb pedig a katonai érdemkeresz-tet kapta meg. Ezen kitüntetésé még csak ezután fog megjelenni a hivatalos lapban, A jó Isten olt-mazzza a vitéz ezredes urat, hogy ismét visszont láthassuk lithon.

Öngyilkos asszony. Megirtuk, hogy özv. Vargha Ferencné Szé-chenyi utcai lakos a kereszturi országot menti itatókútba ölte magát. A hivatalos vizsgálat meg-állapította, hogy tényleg öngyil-kossági eset forog fenn, így az egészség megadta az engedélyt a hullá eltemetésére, amely kedden meg is történt.

A Szent-István-Társulat há-borús jótékonyasága. A háboru ki-törésétől kezdve 1915. végéig har-coló és sebesült katonáink részére 12 féle imakönyvet bocsájtott közre a Szent-István-Társulat, összesen 1 millió és 295 ezer példányban. Egyéb elajándékozott olvasmányai-nak példányszáma 131 ezer 997 darabba rug. Az összes ajándék-könyvek fedezetlen önköltségi ki-adása a Társulat részéről 35 ezer

67 korona volt. Állandó segélyre a háboru elejétől 1915 végéig 82 ezer 66 koronát folyósított a had-banlevőknél, illetve lithonhagyott családjaiknak. Összegezve mindkét irányú jótékonyaság végső irányát 117 ezer 133 korona eredményre jutunk, mint amennyit a Szent Ist-ván-Társulat 1916. január 1-ig a fent jelzett célokra hazafias elha-tározásból juttatott.

Levél az orosz fogságból. Háborus jótékonyasági akcióikkal, amelyekkel nagyság tekintetében a magyar sajtóban első helyen állunk, s minden más újságnak háborus jótékonyaságát, a lokális jellegét te-kintve, messze túlszárnyaljuk, to-vábbá a mi privát háborús jótékony-ságunkkal, hogy naponként sok száz példányt küldünk teljesen ingyen a világháboru összes harcterére és hadikórházainkba, elértük azt, hogy a Fejérmegyei Napló olyan széles körben lett ismertté, aminővel eddig még egy vidéki újság sem dicse-kehdhetett. Nincs olyan harctérünk ahol ne ismernek, mindennapi ol-vasmány ne volna. És alig mulik el nap, hogy a messze földekről, a küzdelmek színhelyéről, Orosz-ország, Szibéria fogolytáboraiából, a nagy Németország különböző he-lyeiről ne kapnánk tábori lapot, levelet, amelyet magyar testvéreink irnak, amelyben köszönetüket, há-láljuk fejezik ki. A napokban ked-ves meglepetésként kaptunk Német-ország egyik városából fényképet, egyik katonarovas barátunk küldte, a Fejérmegyei Napló volt lefotog-rafalva rajta, amint pihenő idejében olvassa. Sok irást kapunk az orosz-orzági foglyainktól, akiknek leve-

TÁRCA.

Molière „Képzelt beteg”-je.

Felolvasás — a vigjáték ez évi február 14-én tartott előadása alkalmával. Írta: REXA DEZSŐ.

Három nappal ezelőtt mult 243 esztendeje, hogy a párisi Palays Royalban a király társulata, mely-nek feje és lelke Jean Jacques Poquelin udvari kárpitos volt (jó-val ismertebb néven Molière) elő-szór előadta a *Képzelt beteget*. És három nap mulva lesz ugyancsak 243 éve, hogy e drabban Molière, a halhatatlan vigjátékíró összeesett, hogy haldokolva örökre elhagyja a színpadot, azt a helyet, ahová az isteni küldetés vezérelte.

Kétszázgyvenhárom éve, hogy a gall génuszs világra deríté azt a komédiát, mely keletkezésének tör-téneté által a világ legszomorubb komédiája lett.

Egy nagy, halhatatlanságra szü-ltetett szellem, mely éri, hogy testi élete kihunyóban van, visszapillant utolsó éveire, körültekint és csilla-gát egy mellátánítór árnyékba bo-ritva látja; otthonának békés tisz-taságát feldulta a szeretett hitves — s megírja vigjátékát, egy hal-hatatlan, egy detronizálhatatlan, egy kacagatót, egy utolsót.

Az a szellem, mely évtizedeken át az értelmiekben oly gazdag francia szellemi élet díszé volt, a „nap királyának” kegyeltje, a kö-zönység körülrajongottja, udvaronc-ok irigyeltje, sikerek nagy osztá-lyosa, nagy jövedelem részese (150.000 franc-ja volt egy évben!) aimable grandseigneur, akit a sors tenyerén hordott, körültekint és fel kell sóhajtania: — vége a ko-médiának!

Ami a francia udvarhoz tartozót leginkább elkészerítette, ami élet-örömeinek kegyetlen végét jelenté, azt látta. Mi, késői kornak e vi-lágtól távol szülött fiai el sem tud-juk gondolni, mit jelentett a ba-rokkban; midőn egy udvaronc észrevette, hogy uralkodójának kegye nem mosolyog reá többé azzal az aranyozó fénnel, mely-ben eddig sütkérezhetett; amidőn meglátta, hogy a napnak is van-nak foltjai, hogy a nap perszelo közelében is lehet fázni és hogy igazán dermesztő fagy csupán csak abból a szóból árad ki, — hogy: kegyvesztettség.

Poquelin mester még minden este jelen volt a palotában, midőn a legszeretettebb király ágyát meg-vetették. Udvari funkciója érintet-len. Ő a főkárpitos, kinek tiszte volt, hogy gondja legyen a plu-motrá; hogy valahogy ráncót ne

vessen a legfelségesebb test alatt a lágy szarvasírha; kötelessége volt, hogy maga kezével simítsa a patyolat csipkés vánkost, amelyen pihenni fog az a fej, amely — hála Franciaország legszebb dá-mának! — hozzá van szokva, hogy lágyan pihenjen. Még ott járt-kelt a tündéri fényességű elő-szobákban, folyosókon, ahol ne-gélyes bókka hajolt meg a finom urak, a bájos hölgyek előtt, ahol sürgőtek-törögtek körülötte a ka-marások, kárpitosok, komornyikok, lakájok, még szóba állt vele az udvarmester, és beszédbe ereszkedte vele az udvar tündöklő bolygói, a világcsodára teremtet szép asszonyok még meg-megáll-tak előtte, kegyteljesen meglor-gonozták és felhúzták korommal feketített szemöldöküket s kármin-nal pirosított ajkairól ellebbent a csodálat és visszaemlékezés „ah”-ja — és mégis, mégis minden más volt, mint ezeltűt. A tekinte-tek, amelyekkel találkozott, már hidegen bámulók voltak, csodálók, rajongók talán, de nem voltak többé irigykedők.

Azaz, az irigység hiányzott be-lőlük, az udvari élet eme nagy-szerű, nélkülözhetetlen fűszere, a mely ott él a szivekben s mindenki felé sújtja nyílt, akit a sors, akit a jogos vagy vakszerence

csak egy lépcsőfokkal is maga-sabbra helyezett, közelebb hozott a tündöklő naphoz.

Mit ér az udvaronc-élet — a mások irigysége nélkül? Lehá-nyatott a nap — és akkor össze-jönnek a félhomály apró bogárkái a sötétek, a tömegben elveszök, a melyek között már csak egy tün-döklök, a kis Szentjános-bogár. Es a fényes udvaroncból, a félhomály tündöklő kis foszforécsesze lesz.

Igy járt a halhatatlan Molière. Jött egy nála sokkal, de sokkal alsóbbrendű valaki: egy zenész, aki nem szavakkal játszott, de han-gokkal, melyek lágyak, ringók, a melyek telve vannak édes „pizzi-katók”-kal, hangulatoss „largok”-kal, búbájós „con dolcezzák”-kal, amikre felemás férfiak vékony, léányos hangokon énekelnek, tor-nyozott, hajporos frizurás hölgyek, zengenek dalokat, amelyek dicsőítik a szerelmest, a hőst, dicsőítik a legnagyobb elmét; dicsőítik a legjobb szívet, mindig őt, mindig XIV-ik Lajost!

Lulli „a nagy” — Molière-t, az őriást elnyomta a király előtt és a köllő halálra volt sebezve.

Aztán — mikor fájdalommal ott-honába tért — tizennégyszobás lakása volt berendezve, mint egy dúis arslán kéjlaka, berendezte, hogy feleségének, a bár nem szép,

SÖVEGJARTÓ vászonáruháza. Barátok épülete.

Nagy választék fehér és színes barchetok karton, schiffon és damastból. Kü-lönféle vásznak, törölközők, abrosz, lepedők és zsebendők-ből. Ágy- és asztalterítők, szőnyeg- és matracszövetekből. **OLCSÓ szabott árak.**

ezését és pénzküldését szoktuk közvetíteni, akiknek kedves olvasmányuk volt a lapunk, amíg a küzdelemben voltak. S halálból a fogságban is gyakran megemlékeznek rólunk. A tegnapi posta Taskend mellett nagy fogolytáborból hozott írást, amelyben a mielőbbi viszonylátás boldog reményében boldog karácsonyi ünnepeket és még boldogabb újévet kívánnak a Fejérmegyei Napló szerkesztőségének. A levelet ugyanis még 1915. dec. 1 én adták fel, de csak tegnap érkezett meg. A kedves sorokat a következők írták alá: **Hiller** Ágoston újságíró (az Alkotmánynál dolgozott.) **Nedeczky** Zoltán újságíró, **Eitter** Farkas kántor (Esztergom) **Hepper** Ignác kereskedő (Nagymaros) **Bürgermeister** József kereskedő (Nagymaros) **Moroczy** Cuztáv vendéglős, **Fleischauer** (Eger) **Mráz** Ernő (Budapest) és **Németh** Károly költő (Székesfehérvár).

— Lesz elegendő cipő a polgári lakosság számára. Az összes borkészletek lefoglalásának híre sok vidéki városban valóságos megröghantát a cipőüzleteket a tulajdonos emberek, hogy még idejében ellássák magukat cipővel. Pedig ez a tulbuzgóság csak a cipőüzleteknek használ és csak arra jó, hogy az árak még magasabbra szökjenek fel. Cipőhiánytól nem kell félni, mert a talpbőrhulladékból és fából készült szűrőgátumok és egyes bőrfajták, — amelyeket nem foglaltak le — elegendő mennyiségben állnak a polgári lakosság rendelkezésére. Kü-

de csinos és csupa báj, a végtelenül szeretet, de végtelenül hűtelen Armandenak olyan puha, meleg, kedves félszke legyen, hogy ne kívánkozzék másnak a lakásába — itt e lakásban nem találja fel világát.

Az az asszony, a kit a világ egyik leggazdagabb szelleme oltárára emel, lemosolyogja onnan áhitatos szerelmét és — imádoival kacérkodik. Fialat urcsok, akik ostobák és racscolnak, a kik nyeglék és üresek, akik csupa selyem és csupa senkik, játszi, többször bányu mint nem szép-tevésikkel elnyomják ezt a szellemet, amely gazdagabb, neme- sebb, tündöklőbb, drágább, szeretetre méltóbb, mint egy hadsereg ilyen léhából!

Armande kilép szinpadra öltözé- jéből pazar jelmezben, mely pa- zart látítja bajait. Kaczerul uyujtja a két kezét széptevői felé, a kik csókojják ott, a hol érik, a kezét, a karját a vállát és ő nem szól semmit milderre.

Körülrajongják, körülözlönik és Molière egy fávóli diszletnek döl- ve látja ezt, hallja pajkos, kacér, kicsattanó kacaját.

Aztán kilép a szinpadra és ott nevéts és taps zúdul, mikor azt mondja tarkóját vakvaru:

— Te akartad Dandin Zsorzs. És a színházból visszamegy otthonába, éri, hogy lelke beteg, el van csigázva, össze van törve, s már nemcsak lelke beteg, de beteg a teste is.

(Vége köv)

lőben is Németországból Svájcól és Hollandiából sok cipőt fognak behozni a nagyvárosok és ezzel egyenlőre biztosítani tudják a szállításukat. Egyenlőre csak gyer- mekcipőket készítenek fiatalokkal próbákban, de ha szükség lesz rá, később a felnőttek részére is fognak cipőket gyártani.

— **Zsírlopás.** A szalonna és a sonkatalvajok most a zsírszezonot nyitották meg a első alkalomból Grabetz Ferencné szénatári lakos- nál tették a látogatásukat egy nagy edény zsír elemelésének erejéig. A zsírt a tolvajok, hogy, hogy nem, csak a legközelebbi hidig vitéz, ahol elrejtették, Czifra Ferenc inas találta meg a zsírt valami Kovács János, alias Pityi Palkó posztolása mellett. A gyantu természetesen Pityi Palkóra esett, elő is állították a rendőrségen, de kiderült, hogy a tolvaj más lehet. Most tehát kutat- nak utána.

— **Jóváhagyta a miniszter.** A sok háborus kiadás ugyancsak nagy fejtöréseket és fejfájásokat okoz a városoknak, különösen az olyanok- nak, ahol minden kiadásnak pótdó- adó a fedezete. Ezek közé tarto- zunk mi is, tisztességgben megöre- gedett Székesfehérvár. Ha egyszerre akarunk voln: beállítani a költés- vetésbe háborus kiadásainkat, ak- kora pótdótdó kellett volna a pol- gárság nyakába sózni, hogy ugyan- csak arról koldulnánk. De hát nem így történt, és nagyon helyesen. Az igazság is azt követeli, hogy ennek a nem várt kiadásnak a terhért meg- osszuk több évre. A közgyűlés így is határozott s a háborus kiadások fizetését 10 évre osztotta fel. A miniszter ezen intézkedést helyben- hagyta, nemkülönben a póthitelre vonatkozó közgyűlési határozatot is.

— **Köhögés és rekedtség ellen** a legjobbnak bizonyult háziszser a dr. STÖRK-féle komprimált mell- pasztilla. Egy doboz ára 50 fillér Kapható **Szűts Róbert**, Magyar Ko- rona" gyógyszerüzletében, Székes- fehérvár, Városház tér.

SZÍNHÁZ.

Doktor ur. Kedden este a Doktor ur"-nak volt reprize általában jó előadásban, ámbar nem tapasztal- tuk a vigjátékoknál feltétlenül szük- séges karikacsapászerűséget. A na- gyobb szerepekben Krémer, Császár, Szendrő és Heltai dolgoztak teljes igyekkezettel. A szereplők közül még Zikót említhetjük meg. Az előadást szépszámu közönség nézte meg.

Színház híre. Pénteken a rokkant színészek javára tartanak előadást: a városi színházban. Három egyfel- vonásos darabot adnak elő: dr. Lauschmann Gyula Karitas-át, to- vábbá Gringoire-t és az Edes öre- gemet.

Heti műsor:

Febr. 17. Tündérelke lányok.
" 18. Rokkant színészek javára előadásra.
" 19. Piros ruhás hölgy.
" 20. D. u. Legénybucsu.
Este: Piros ruhás hölgy.

Az Apolló színház irada hírei.

A börze király. Társadalmi színmű 3 felvonásban. Írta: Incze Sándor. Rendezte: Garas Márton, bemu- tatja az Apolló színház csütörtökön és pénteken, február 17 és 18-án. Ebben a filmdrázában ragyogtatja művészetét Gál Gyula, a budapesti Nemzeti színház jellemzője, aki ezúttal mutatkozik be első ízben filmen. A mindvégig érdekesítő dráma cselekménye a mai társad- almi életből van merítve. Pompás szerephez jutott Pór Lili, a kolozs- vári Nemzeti Színház kiváló mű- vésznoje. Szakács Andor és Mészá- ros Alajos udasok legjavát szolgál- ják. A műsört értékes pótrékek egészítik ki. Előadások 6 és 9 órákor kezdődnek. A helyárak rendezek. Jegyek előre válthatók Krausz Veronánál és este az Apolló pénztáránd.

Most jelent meg!

SZABÓ ISTVÁN

háborus könyve:

A kárpáti hó 1915.

Följegyzések honvédekinkről a legendásan hősi harcok név- telen magyarjairól.

Ára 2-50 K. Kapható minden könyv- kereskedésben, a MÁV. pályaudvarain és helyben a tözsdékben is.

Csütörtökön és pénteken,
február 17 és 18-án:

GÁL GYULA

a budapesti Nemzeti Színház országos híru, kiváló művészenek első fellépése a filmen.

A börze király.

Társadalmi színmű 3 felv.

Írta: Incze Sándor.

Rendezte: Garas Márton.

Főszereplők:

A börze király Gál Gyula,
A gróf Szakács Andor,
Gitta, a leánya Pór Lili,
A baró Mészáros A.

Remek, művészi kiegészítő műsor.

Előadások 6 és 9 órákor.

Rendes helyárak.

Szavár szob. kir. város rendőrfőkapitányától.
1102/1916. szám.

Hirdetmény.

A m. kir. miniszteriumnak az egyes bőrfajták felhasználásának és forgalombahozatalának korláto- zása tárgyában kiadott 449/1916. M. E. számú rendelettel fűdómá- sulvétel végett ezennél közléte- szem.

Ságy Lajos
főkapitány.

Általános rendelkezés.

1. §. A hadsereg borszákszele- tének biztosítása érdekében egyes bőrfajták felhasználása és forga- lombahozatala tekintetében a jelen rendelettel megállapított korlátozá- sok lépnek életbe.

Ezek a korlátozások az alább felsorolt bőrfajtákra vonatko- znak:

1. minden talpbőr szerűen kidol- gozott bőr (nyak és hasrészek is) ideértve a bika, ló, továbbá s cseres, nem zsírozott borjúbőrö- ket is;

2. felsőbőrök úgy mint a fekete, a természetes színű és a festett borjú, bivalyborjú, szalmarágó, pilling, tehén és marhabőrök, to- vábbá a kipszek, valamint a ter- mészetes színű fekete, vagy festett zsírozott lóborók, valamennyi fel- sorolt bőrfajta akár növényi, akár kombináltan növényi és ásványi anyagokkal cserezve;

3. fénybőr (blankbőr) beleértve a buzőhört is;

4. transzparensbőr;

5. cseres és szömörécis juhbőr. Nem esnek a jelen rendelet korlátozásai alá:

1. a talpbőr szerűen kikészített hasított, díszítő és kecskebőr és a gyártásnál előálló talphulla- dék;

2. a felsőbőr szerűen kikészített juhbőr, kecskebőr és hasított, va- lamint a gyártásnál előálló hulla- dék.

A felhasználás korlátozása.

2. §. Azok a bőrfajtákat, amelyek felhasználása az 1. §. szerint korlátozás alá esik — a 4. és 5. §-okban felsorolt kivéte- lektől eltekintve — csak a katonai igazgatás rendelkezéseinek teljesítésére szabad felhasználni.

A forgalombahozatal kor- látozása.

3. §. Az 1916. évi február hó 15. napjától kezdve borszárosok (timárok) oly bőroket, amelyek az 1. szakasz szerint korlátozás alá esnek — a 4. szakaszban felsorolt kivételektől eltekintve — más ré- szére nem szolgáltatathatnak ki, csak

1. a katonai igazgatás részére közvetlenül írásbeli megbízás alap- ján;

2. oly vevő részére, aki az áru átvételekor két példányban átnyj- tandó szabályszerűen kiállított Ta- nusítvány"ban kötelezően kijelenti, hogy a vásárolt bőrmennyiségre a katonai igazgatás rendelkezései tel- jesítése céljából a legközelebbi 30 napon belül szüksége van. A Ta- nusítvány kiállításához a keres- kedelmi és iparkamaránál kap-

Alkalmi vétel!

RENKIVÜL OLCSÓN jön eladás alá, míg a készlet tart

Több 100 vég legfinomabb HIMZÉS fehérneműre alkalmas; továbbá női és férfi ajour ZSEBKENDŐ nagymennyiségben

Vermes áruházban.

ható hivatalos úrlapot kell használni és minden rovatot pontosan ki kell tölteni.

Kivételek a 2. §. és 3. §. rendelkezései alól.

1. Bőrfeldolgozó üzemek és iparosok a jelen rendelet életbe lépésének napján bőrfeldolgozó üzemükben vagy műhelyekben már meglévő készletüket a 4. mm.-es és ennél vastagabb talpbőrök kivételével, bármely célra szabadon feldolgozhatják. A 4. mm.-es és ennél vastagabb talpbőrkészletből azonban — akkor is, ha az ily talpbőrök már kivágott vagy kiszabott állapotban vannak — csak 10 kg-ot dolgozhatnak fel szabadon, míg az ezenfelüli készlet csak katonai rendelkezések teljesítésére használható fel.

2. Az 1. §. szerint korlátozás alá eső bőrök közül azokat, amelyek katonai célra nem alkalmasak, vagy amelyekre célra nem szükségesek hivatalos bizottságok állapítják meg.

E célból a bizottságok a börtárasokban és timárüzletekben lehetőleg 14 naponként megjelennek a szabadforgalomnak átadható bőröket hivatalos bélyeggel látják el. Az e célra használandó bélyeg a magyar szent koronát és az eljáró bizottság számát tünteti fel.

A jelen pontban említett hivatalos bélyeggel, valamint az Ausztriában e tárgyban kibocsátott rokon rendelkezésekben meghatározott hivatalos bélyeggel ellátott bőrök szabadon elidegeníthetők és bármely célra felhasználhatók.

3. Az 1. §. szerint korlátozás alá eső oly bőrök, amelyek a jelen rendelet életbe lépése után vámkülföldről hozták be, a külön közzéteendő szabályok megtartása mellett szabadon felhasználhatók és elidegeníthetők.

4. Az 1. §. szerint korlátozás alá eső oly bőrök, amelyek a jelen rendelet életbe lépése után vámkülföldről behozott nyersbőröknek és ugyancsak vámkülföldről behozott cserzőanyagoknak felhasználásával készültek, a külön közzéteendő szabályok megtartása mellett szabadon felhasználhatók és elidegeníthetők.

Ha csak az előállításukhoz felhasználott nyersbőrök, vagy csak felhasználott cserzőanyagok hoztak be vámkülföldről, ugy a közzéteendő szabályok megtartása mellett csak az előállított bőrök fele lesz szabadon felhasználható és elidegeníthető.

A jelen §. 3. és 4. pontjának rendelkezései nem vonatkoznak a katonailag megszállott területekről behozott árukra.

A jelen §. 3. és 4. pontjainak rendelkezései alapján szabadon elidegeníthető és felhasználható bőrök minden darabján e körülményt a bőrökre nyomott hivatalos bélyeg jelzi, amely a magyar szent koronát, alatta e szót „Behozatal” e szót a hivatalos bizottság számát tünteti fel.

Az ilyen bélyegekkel ellátott bőrök a hatóságilag megállapított legmagasabb árakon is hozhatók forgalomba.

A kereskedelemügyi miniszter bőrfeldolgozó üzemek és iparosok részére további kivételeket engedélyezhet.

Bőrök adásvételével foglalkozó más személyekre (kereskedőkre) vagy vállalatokra vonatkozó rendelkezések.

A börtárosokat (timárokat) kivéve, bőrök adásvételével foglalkozó más személyek kereskedők és vállalatok az 1. §. szerint korlátozás alá eső bőröket más részére csak az alábbi rendelkezések korlátai között szolgáltatathatják ki.

1. Szabadon idegeníthetők el a 4. §. 2., 3. és 4. pontjának rendelkezései szerint hivatalos bélyeggel ellátott bőrök.

Ugyanez áll az Ausztriában e tárgyban kibocsátott rendelkezések értelmében megfelelő hivatalos bélyegekkel ellátott bőrökre.

2. A jelen §-ban említett személyek és vállalatok birtokában levő azok közül a bőrök közül, amelyek az előbbi pontban említett hivatalos bélyeggel még nincsenek ellátva, más részére csak a 3. §. rendelkezéseinek megtartása mellett vagyis az ott említett tanusítvány ellenében szolgáltathatók ki:

- a) a 4 mm-es és ennél vastagabb talpbőrök,
- b) az 1.6–3 mm. vastag talpbélés bőrök,
- c) az 1.5 mm-es és ennél vastagabb felsőbőrök,
- d) a 2.5 mm-es és ennél vastagabb blankbőrök,
- e) transzparens bőrök.

f) cseres és szőmöréc juh bőrök.

Az itt fel nem sorolt fajtájú és az ezekre a mértéknek meg nem felelő bőrök szabadon szolgáltatathatók ki és bármely célra felhasználhatók.

Kölnösen megokolt esetekben a kereskedelemügyi miniszter a jelen 2. pont rendelkezései alól kivételeket engedélyezhet.

Bejelentési kötelezettség.
Börtárosok (timárok) kötelesek hetenként kedden a budapesti kereskedelmi és iparkamarához címelve (Budapest, V., Szemere utca 6) a kereskedelmi miniszteriumnak bejelenteni, hogy az 1. §. szerint korlátozás alá eső bőrökből mily mennyiséget és mily megbízás alapján szállítottak közvetlenül a katonai igazgatásnak, vagy a 3. §. pontjában meghatározott tanusítvány alapján más evőknek e bejelentésekhez csatolni kell a vonatkozó tanusítványok egyik eredeti példányát is.

Hasonlóképpen be kell a börtárosoknak (timároknak) a fenti címre minden kedden jelenteni, hogy az 1. §. szerint korlátozás alá eső bőrökből mennyit dolgoztak fel saját vagy bérelt bőrfeldolgozó üzemükben a katonai igazgatás rendelkezéseinek teljesítése céljából konfekcionált áruvá, megjelölve egyuttal a szállítás alapjául szolgáló katonai rendelést is.

Az 5 §. 1. bekezdésében említett személyek (kereskedők és vállalatok) kötelesek szintén minden kedden az 5 §. 2. pontjában a—f) alatt felsorolt bőrökből eladott mennyiségeket a vonatkozó tanusítványok csatolása mellett a fenti címre bejelenteni.

Ezekhez a bejelentésekhez a kereskedelmi és iparkamaráknál kapható hivatalos úrlapot kell használni, amelynek minden rovatát pontosan ki kell tölteni.

A bőr vastagságának megállapítására vonatkozó szabályok.

7. §. A 4. §. 1. pontjában és az 5. §. 2. pontjában meghatározott vastagságokat a bőrökön az alábbiakban meghatározott helyeken kell mérni:

1. egész bőröknél a gerincvonalától jobbra, vagy balra 15 cm. és a bőrnek a farok felőli szélétől 10 cm. távolságban.

2. felbőröknél és kruponoknál a gerincvonal (metszövonal) hosszának felében attól 10 cm. távolságban.

3. hátdaraboknál a gerincvonalától jobbra vagy balra 15 cm. és a bőrnek a farok felőli szélétől 10 cm. távolságban, vagy a hasrész a hátdarabtól elválasztó, metszövonal hosszának felében a metszövonalától 40 cm. távolságban.

4. hasrészeknél a hosszúság felében és a metszövonalától 10 cm. távolságban.

5. nyakrészeknél a nyak köze pétől jobbra, vagy balra 20 cm. és a metrésvonalától 10 cm. távolságban.

Szállítási költségekre vonatkozó rendelkezések.

Tilos bőr szállítása iránt kötött szerződéseknek (kötéseknek) teljesítése, ha az a jelen rendeletbe ütköznék. Ez esetben egyik szerződő fél sem követelhet teljesítési vagy a nem teljesítés miatt kártérítést.

Azokat a kártérítési követeléseket, amelyek szállítási kötelezettségek nem teljesítéséből a jelen rendelet életbe lépése előtt keletkeztek, a jelen rendelet nem érinti. A szállítási kötelezettségek utólagos teljesítését azonban a jelen rendelet nem érinti. A szállítási kötelezettség utólagos teljesítését azonban a jelen rendelet életbe lépése után csak akkor lehet követelni, ha a teljesítés nem ütközik a jelen rendeletbe.

9. §. A jelen rendelet életbe lépése előtt kötött azokat a szállítási szerződéseket, amelyek az első szakasz szerint korlátozás alá eső bőrfajták szállítására vonatkoznak, amennyiben a jelen rendelet életbe lépéséig még teljesítve nem lettek, úgy az eladó, mint a vevő köteles a budapesti kereskedelmi és iparkamarához címelve (Budapest, V., Szemere utca 6.) a kereskedelemügyi miniszteriumnak 1916. évi február hó 18-ik napjára bejelenteni.

Az ezután kötendő ily szerződéseket minden hét keddjén kell a fenti címre bejelenteni.

Eladási kényszer.

10. §. A kereskedelemügyi miniszter elrendelheti, hogy az 1. §. szerint korlátozás alá eső bőrkészletet a tulajdonos a hatóságilag megállapított legmagasabb áraknak megfelelő áron a kereskedelmi miniszter által megjelölt személyeknek vagy vállalatoknak adja át.

Bűntető rendelkezések.

11. §. Aki bőrt a jelen rendelet ellenére feldolgoz, vagy egyébként felhasznál,

aki a bőrt más részére a jelen rendelet ellenére szolgáltat ki, aki bőrt a jelen rendelet ellenére tanusítvány nélkül, vagy olyan tanusítvány ellenében szerez, amelynek kiállítására nem volt jogosítva,

aki tanusítvány ellenében szerzett bőrt más célra dolgoz, vagy használ fel, mint a katonai igazgatás megrendelésének teljesítésére, ugyszintén, aki a jelen rendelet rendelkezéseit egyébként megszegi, az — amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik kihágást követ el és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arra a készletre nézve, amelynek tekintetében a kihágást elkövetették, a rendőri büntető eljárás során elköszának van helye. Az elkövetett készlet értékének egyötöde a feljelentőt illeti, többi része a felmerült költség levonásával a rokkant katonák segélyalapját illeti.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak a rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi államrendőrség működési területén pedig a m. kir. államrendőrség hatáskörébe tartozik.

Horvát-Szlavonországokban e kihágás miatt az ottani jogszabályok szerint erre hivatott hatóságok járnak el.

12. §. Ez a rendelet 1916. évi február hó 6. napján lép életbe és hatálya a magyar szent korona országainak egész területére kiterjed.

Horvát-Szlavonországokban ezt a rendeletet, amennyiben végrehajtása az ottani önkormányzat körébe tartozik, a bán hajtja végre.

Budapest, 1916. február 3.

Gróf Tisza István s. k.,
m. kir. miniszterelnök.

APRÓNIRDETESEK.

Tanulónak jó házból való fiut felvez az Egyházmegyei Könyvnyomda Szent István-tér 1. sz.

Maganyos asszony vagy jobb, idősebb leány kerestetik szerény háztartás vezetésére. Jelentkezni lehet Fekete Józsefnél Felsőkereskedelmi iskola.

Egy 3 éves üsző és 20 kocsira való marhatárgya eladó Selyem-utca 11. sz. alatt.

Ketszobas lakás kiadó Kert-utca 13. sz. alatt.

Egy háromszobas utcai lakás, fürdőszobával és mellékhelységekkel május 1-re kiadó József-u. 6. szám alatt.

Telefon 233. — Tefon 233.

Szardán és csütörtökön,
február hó 16 és 17:

Meregyürő.

FRANZ HOFER-sorozat.
Exotikus dráma a kelet bűnös világából 3 felvonásban.

Nagyszabású pótműsor.

Ha vége jó, minden jó.

Vigjáték 2 felvonásban.

2 előadás fél 7 és 9 órakor.